

KIRJALLINEN KYSYMYS 490/2014 vp

Viallisen tekonivelen saaneiden potilaiden tuotteen uusimiskustannusten korvaaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Viallisen tekonivelen saaneet potilaat voivat tämänhetkisen potilasvahinkolain mukaan jäädä vaille korvauksia. Syynä on Suomessa ko. laista käytössä oleva tulkinta, jonka mukaan viallinen tekonivel ei ole potilasvahinko. Kaksi eduskunnan oikeusasiamiestä on todennut, että lainsäädännössä on puute, ja kehottanut sosiaali- ja terveysministeriötä korjaamaan sen.

Kahden metallisen liukupinnan tekonivel on todettu ongelmalliseksi, ja yhden valmistajan tuote on vedetty pois markkinoilta. Ongelmia on kuitenkin muissakin vastaavissa tekonivelissä. Markkinoilta vedetyn nivelen saaneille valmistaja on luvannut maksaa korvausta, mutta muut jäävät ilman.

Tällä hetkellä siis viallisen tekonivelen saaneet potilaat jäävät käytännöllisesti katsoen aina

ilman korvausta, sillä myös markkinoilta vedetyn tuotteen valmistajan maksamissa korvauksissa on ollut ongelmia. Potilasvahinkolakia tulisi siis tältä osin muuttaa ja mahdollistaa korvaus (matkat, uusintaleikkaukset yms.) viallisen tuotteen saaneille potilaille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin aiotaan ryhtyä, että kaikki viallisen tekonivelen saaneet potilaat saavat korvauksen viallisen tuotteen uusimisen aiheuttamista kustannuksista?

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2014

Kaj Turunen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaj Turusen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 490/2014 vp:

Mihin toimenpiteisiin aiotaan ryhtyä, että kaikki viallisen tekonivelen saaneet potilaat saavat korvauksen viallisen tuotteen aiheuttamista kustannuksista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on 16.12.2013 antanut lausunnon eduskunnan oikeusasiamiehelle siitä, milloin terveydenhuollon laitteiden, kuten tekonivelten ja muiden potilaisiin kiinteästi asetettavien laitteiden aiheuttamien vahinkojen korvausjärjestelmässä olevien lainsäädännön puutteiden tarpeellisiin muutostöimenpiteisiin ryhdytään.

Sosiaali- ja terveysministeriö totesi, että potilasvahinkolain 2 § 1 momentin 2 kohdan mukaan potilasvahinkona korvataan "tutkimuksessa, hoidossa tai muussa vastaavassa käsittelyssä käytetyn sairaanhoitolaitteen tai -välineen viasta" aiheutuva henkilövahinko. Kyseisen lainkohdan vakiintuneen tulkinnan mukaan erilaisten potilaaseen pysyvästi asetettavien laitteiden (kuten proteesit, implantit ja tahdistimet) vioista aiheutuvia henkilövahinkoja ei korvata potilasvakuutuksesta. Ne voivat kuitenkin tulla korvattaviksi tuotevastuulainsäädännön perusteella.

Sosiaali- ja terveysministeriö totesi myös, että potilaat eivät näissä tilanteissa jää vaille korvaussuojaa. Korvauksen hakeminen tuotevastuulainsäädännön perusteella on potilaan kannalta käytännössä kuitenkin vaativampaa kuin haettaessa korvausta potilasvahinkolain perusteella. Ministeriön saamien tietojen mukaan eräiden tekonivelten aiheuttamat henkilövahingot on hoidettu tuotevastuulain perusteella asianmukaisesti.

Lisäksi todettiin, että sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnissä tapaturmavakuutus- ja ammattitautilain sekä liikennevakuutuslain kokonaisuudistukset. Näiden lakisäätösten vahinkovakuutusjärjestelmien lisäksi potilasvahinkolaissa on havaittu runsaasti lainmuutoksia edellyttäviä uudistustarpeita. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö aikookin käynnistää myöhemmin myös potilasvahinkolain kokonaisuudistuksen. Kokonaisuudistuksen aikataulusta ei ole vielä tehty päätöksiä.

Vastauksessa todettiin lopuksi, että suunnitellussa potilasvahinkolain kokonaisuudistuksessa on tarkoitus selvittää ja arvioida myös se, laajennetaanko potilasvahinkolain soveltamisalaa potilaaseen kiinteästi asetettavien laitteiden aiheuttamiin vahinkotapahtumiin. Vakiintuneesti korvattavuuden laajentaminen koskee kuitenkin vain niitä vahinkoseuraamuksia, jotka aiheutuvat lain voimaantulon jälkeen tehdystä toimenpiteestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, ettei sillä ole nyt lisättävää siihen, mitä asiassa on eduskunnan oikeusasiamiehelle vastattu.

Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2014

Sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 490/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Kaj Turunen /saf:

Vilka åtgärder ämnar man vidta för att alla patienter som erhållit en felaktig ledprotes ska få ersättning för de kostnader som den felaktiga produkten orsakat?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Social- och hälsovårdsministeriet lämnade den 16 december 2013 ett utlåtande till riksdagens justitieombudsman om när man ämnar inleda nödvändiga åtgärder för att rätta till brister i lagstiftningen om skador som orsakas av hälso- och sjukvårdens apparater, till exempel av ledproteser och andra fasta apparater som implanteras permanent i patienterna.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterade att enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i patientskadelagen betalas ersättning för en personskada som orsakats av "fel i en sjukvårdsapparat eller ett sjukvårdsinstrument som använts vid undersökning, behandling och vård eller någon annan motsvarande åtgärd". Enligt vedertagen tolkning av denna punkt ersätts inte personsador som orsakas av fel hos olika instrument som implanterats permanent i patienten (till exempel proteser, implantat och pacemakers) av patientförsäkringen.

De kan dock komma att ersättas enligt produktansvarslagstiftningen.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterade också att patienterna i dessa situationer inte blir utan ersättningsskydd. Det är dock mer krävande för patienten att ansöka om ersättning enligt produktansvarslagen än enligt patientskadelagen. Enligt uppgifter som ministeriet mottagit har personsador som orsakats av vissa ledproteser handlagts korrekt enligt produktansvarslagen.

Dessutom konstaterades att social- och hälsovårdsministeriet arbetar med en totalreform av lagen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomslagen samt trafikförsäkringslagen. Utom dessa lagstadgade olycksfallsförsäkringssystem har man i patientskadelagen uppmärksammat åtskilliga förnyelsebehov som kräver lagändringar. Därför ämnar social- och hälsovårdsministeriet senare inleda en totalreform även av patientskadelagen. Man har ännu inte fattat beslut om tidtabellen för totalreformen.

I svaret konstaterades slutligen att man i den planerade totalreformen av patientskadelagen även ämnar utreda och utvärdera om patientskadelagen ska utökas att omfatta skador som orsakas av apparater som implanteras i patienten. Den utökade möjligheten till ersättning gäller enligt vedertagna principer dock endast skador som har orsakats av åtgärder som utförts efter att lagen trätt i kraft.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det inte finns något att tillägga utöver det svar man givit riksdagens justitieombudsman.

Helsingfors den 1 juli 2014

Social- och hälsovårdsminister Laura Rätty